

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N°. 4.

Sambata 27. Ianuaru

1862.

Siedinti'a

comitetului „Asociatiunei transilvane,”

din 4. Februaru 1862.

Au luatu parte la acésta siedintia totu numai membrii fosti in cele doue siedintie de mai nainte afara de D. Ilie Macelariu, care inca lipsi.

Dupa citirea si verificarea potocolului siedintiei trecute Escl. Sa D. presiedinte aduce la cunoscenti'a comitetului, ca decretele pentru membrii asociatiunii sunt acum tiparite in numeru de 954 cs. si ca acelesi catu mai curendu se voru si espedá respectiviloru; propune mai departe ca n'ar fi óre cu scopu a hotari, precum cam e la tóte asociatiunile, o tacsá deosebita pentru membrii candu primescu decretele, cá astu-modu se i se re'ntórca asociatiunei incái unele spese ce le pórtá cu tipariri mai amarunte? Comitetulu incuviinti'a asta parere si fipsá tacs'a de 1 fl. pentru totu membrulu candu primesce decretulu si statut. asociat. tiparite. Asemene impartesi Esc. Sa o „nota“ dela directiunea tipografiei diecesane despre 95 fl. 40 cr., spelele tiparirii decretelor amintite, si comitetulu decide a se esolvi acea suma prin D. casieriu.

Tinerii juristi din Sibiuu detera de nou o suplica catra comitetu, prin care se arata a nu fi indestuliti cu decisiunea comitetului din siedinti'a trecuta si ceru, cá deórece in resolutiunea data loru atunci li se spuse, cumca „comitetulu nu se simte competente a administrá alte fonduri afara de alu asociatiunei,” se binevoiésca dara a desparti si restulu de 180 fl. 8 cr. comasati la fondulu asociatiunei din banii juristiloru. Este de insemnatu, ca venindu la cunoscenti'a comitetului asociatiunei, cumca mai multi dein-

tre tinerii juristi Sibieni se lupta cu astufeliu de lipse mari, incatu de nu voru affá de undeva spriginire, suntu siliti in cateva díle a parasi invetiatur'a. Aceiasi, cá se intimpine acea mare lipsa a loru, impartii din banii juristiloru sumuliti'a de mai susu in parti de cate 18 fl. intre cei mai lipsiti 10 tineri. Basatu acum pe acea impregiurare, cumca banii susu-insemnati fiindu impartiti intre juristi, ei suntu intrebuintiati spre scopulu acela, pentru care s'au adunatu, comitetulu remase pre lunga decisiunea sa din § 26 alu potocolului siedintiei dein 14. Ianuaru si hotari a se face suplicantiloru cunoscutu, cumca densii nu mai au d'a pretinde nimic'a dela comitetu sub nume de bani ai juristiloru, si ca pe viitoriu ei voiu asterne comitetului asociatiunei asemene hartii numai prin comitetulu loru, carele apoi va avé bunatate a concomitá asemene hartii cu parerea s'a informativa. — Totu in suplicie'a de mai susu tinerii juristi de Sibiuu ceru dela comitetu deslucire: daca din céle 10 stipendii de cate 60 fl. din banii asociatiunei se potu impartasi numai juristi séu si alti tineri scolari? deórece adunarea generala insarcinase pe comitetu a subtrage 600 fl. din fondulu asociatiunei anume pentru ajutorarea tineriloru juristi mai cu sama din Sibiuu(?). In privinti'a punctului acestui'a suplicantii se indrépta la §§-ii 2 si 23 lit. g. care lamurescu deajunsu intrebarea loru.

Se citi apoi list'a intrateloru dela 1. pana in 22. Ian. 1862, deunde se vediu, ca'n acelu restimpu mai incursera in obligatiuni si bani gat'a 425 fl. éra spelele in acelu timpu facu 507 fl. 83 cr. Sum'a intréga a fondului e de 7898 fl. 83 cr. v. a. — Din banii incursi in lun'a trecuta, 200 fl. sunt dela D. bancheru dein Vien'a Ziroviu Hagi Const. Popp, tramisi in 2 sorti de imprumutulu statului din an. 1860, cu cuponi dela 1. Maiu 1862, cu acea conditiune, cá

interesele acelor'a anuale de 9 fl. 50 cr. se se intrebuintiedie spre scopurile asociatiunei, éra intemplan-duse se se faca cu ele castigu, atunci indata se se cumpere totu astfeliu de sorti si interesulu loru anu-ale se se intrebuintiedie totu in mai susu disulu modu, éra plusulu se se folosésca cá stipendii pentru tinerii romani lipsiti si demni.

La cele 9 stipendii, cate mai erau de impartitu din fondulu asociatiunei, concursera 17 tineri, dintre cari se stipendiara urmatorii: D. Georgiu Papp, jur. de an. I. in Pest'a, Gerasimu Candrea, jur. de an. I. Sibiuu, Manase Costinu, jur. de an. I. in Sibiuu, Ioane Cepesiu, jur. de an. I. in Sibiuu, Mihaile Dobo de Rusca, jur. de an. II. in Sibiuu, Iovianu Teodosiu Stoica, jur. in Sibiuu, Moise Braniste, jur. de an. I. in Sibiuu si Ioane Rusu, jur. de an. II. in Sibiuu.

Dlu adjunctu in disponibilitate Spiridonu Feti substerne comitetului unu planu de carta (mapa) a Transilvaniei lucrata de Domnia Sa in limb'a romana pentru folosulu publiculu romanu, cu rugare, cá comitetulu, luandulu in revisiune, se-i arate indreptarile ce ar' mai fi necesarie a se face intr'ensulu, cá asiá cart'a, se ésa cu atata mai corecta. Comitetulu denumesce o comisiune statatóre din trei membrii ai comitetului, carii luandu opulu la esaminare, se referedie comitetului in asta privintia la siedinti'a viitóre. Dorimu Dlu Feti reesitu bunu cu intreprinde-rea sa si nu putemu a nu ne esprimá bucuri'a ce o simtiramu, vediendu, ca unu amploiatu romanu sciu atata de bine intrebuintia timpulu disponibilitatei sale totu spre folosulu natiunei, acoperindu cu lucrulu seu acesta fórté ostenitosu o lipsa tare semtita in scó-tele si la publiculu romanu.

(Am. Sc.)

Operatulu comisiunii de siepte.

(Nr. Univ. 33. 1862.)

Inclita universitatea nationala! In siedinti'a din 14. Decembre 1861 subscris'a comisiune fú insarci-nata a pregati proiepte corespundietóre pentru pune-rea in lucrare a principiului egalei indreptatiri na-tionale.

Comisiunei ia fostu greu a decide, ca pana unde éra se i se intinda acésta insarcinare si in ce forma se se indeplinésca, din cauza ca densei nu i sa datu instructiune in scrisu, prin carea se 'si ia unu mai deaprópe indreptariu la deslegarea acestei probleme.

Toema pentru acést'a comisiunea incheiendu la ince-putu din impregiurarea, ca universitatea in conclu-sulu seu s'a respicatu numai in termini generali, a socotitu, cumca i se ceru proiepte formale intrátóre in ameruntulu lucruriloru, pentrucá asia se ajun-gemu la regularea egalei indreptatiri nationale intru tóte ramurile vietii de statu. Indata inse ce comi-siunea se apucá de lucru intr'acésta intindere, a si ajunsu la acea convictiune, cumca asia ceva nicide-cum nu še póte face marginindune numai la Sach-senland.

Acésta observatiune a trebuitu se nasca nea-paratu inca si pe alt'a, care este, cumca inclit'a uni-versitate nationala nu se va poté invoi, cá se des-bata si se intocmésca proiepte formale de legi privi-tóre la Transilvani'a intrég'a, ci dens'a trebue se se marginésca numai la atat'a, cá se defiga si se puna in lucrare inlaintrulu cercului seu de activitate prin-cipiile acelea, despre care dens'a crede ca se voru luá de temelii la restaurarea dreptei cumpane intre natiunile regnicolare ale Transilvaniei.

Deci comisiunea isi demarcá indata problem'a sa intru acestu intielesu. Eara pentru cá se o póta deslegá si in acésta stare dupa dorintia, a trebuitu se se defiga mai antaiu punctulu de plecarea alu drep-tului publicu, din carele manecandu se deslegamu problem'a. In acésta privintia comisiunea avú cu-vinte de ajunsu, pentru cá se créda, cumca inclit'a universitate nationala a manecatu dela diplom'a din Octob re si ca conclusulu seu si l'a datu cu pri-vire mai virtosu la preanaltulu autografu emisu in privinti'a Transilvaniei in 20. Octob re 1860 catra contele Rechberg. Ci comisiunea de alta parte nu a potutu trece din vedere, cumca inclit'a universi-tate nationala enca nici ca a incheietu vreo hotarire formulata in acesta cestiune. De aceea comisiunea este si convinsa, cumca nu se cuvine cá in cestiuni politice, care suntu de o insemnatate asia mare in dreptulu publicu alu tieriei, se se lase undeva cea mai puçina materia de indoiéla, prin urmare nu nu-mai scia acum ce voiesce si pe ce felu de temelii isi incepe lucrarile sale, ci densa créde totuodata a fi neconditionata, cá si inclit'a universitate nationala mai antaiu si mai nainte de tóte se spuna curatu si fara nici o reserva: Ce pusetiune ia dens'a façia cu diplom'a din 20. Octob re 1860 si cu legea fundamen-tala de statu din 26. Fauru 1861.

Deci comisiunea propune I. că inchi'ta universitate nationala se concheie cumca :

Universitatea natiunii sasesci tiene diplom'a imperatésca din 20. Octobré 1860 si legea fundamentala de statu din 26. Fauru 1861 de temetiile noiei recladiri a dreptului publicu cerute neaperatu si aici in marele Principatu alu Transilvaniei, si din partea s'a va lucrá asia, cá cestiunea constitutiunii transilvane se se deslege pe calea legislatiunii aceste i tieri pe a cele asi temelii spre indestularea tuturoru. Spre acestu scopu universitatea statoresce totuodata urmatóarele principii, a caroru recunóscere dens'a o tiene de neaparata.

1. Marele Principatu Transilvani'a este si remane o parte constitutiva autonóma nedependinta dela nici o alta tíera, a intregéi, nedespartiveréi si neimpartiveréi monarchii austriace.

2. Temeli'a cea noua data prin diplom'a imperatésca din 20. Oct. 1860 si prin legea fundamentala din 26. Fauru 1861, cum si schimbarea neaperatu ceruta in referintiele de pana acum ale dreptului publicu transilvanu catra celelalte tieri ale imperiului austriacu, este o desvoltare mai departe purcedetóre din liber'a decisiune a domnitorului si din invoierea corpului legislativu, a reportului de dreptu publicu intemeietu prin diplom'a leopoldina din 4. Dec. 1691 si consolidatu mai de parte prin acceptarea sanctiunii pragmatice urmate in 30. Martii 1722 din partea staturiloru transilvane care numai pe calea constitutionala, adica in si cu senatulu imperialu póte se tréca prin vreo schiambare.

3. In tóte afacerile nereservate prin constitutiune pentru diet'a imperiala, Transilvani'a isi conserva (pastréza) dreptulu representatiunii si legislatiunii autonóme (de sine statatóre) intru intielesulu articul. VII din anulu 1791. Intocma remane in valórea sa si dreptulu reprezentativu si legislativu alu universitatii natiunii sasesci eesercitatu din vechime in afacerile sale din laintru, si preste totu se'si aiba valórea principiulu celei mai depline autonomii municipale pentru magiari, secui si romani.

4. Principiulu egalei indreptatiri si indatoriri personale a tuturoru claseloru poporimii din acésta tíera, adusu la valóre prin desfiintierea starii privilegiate a nobilimii, a roboteloru si a datíiloru tieranesci este neatacaveru, prin urmare si representatiunea este a se regulá numai dupa interesele locuitoriloru.

5. In afacerile relegiése preste totu, eara anume cu privire la pusetiunea autonóma a bisericeloru provinciale a tuturoru confesiuniloru relegiése recunoscuté, cu privire la egála indreptatire intre sine si cu privire la proprietatile loru, fia acelea de orice natura, se se pastreze legile fundamentale transilvane de mai nainte purcedetóre din principiulu celei mai perfecte egalitati de dreptu, cu conditiune inse, cá aceleasi se se intinda si la bisericelore provinciale de confesiunile greco-catolica (unita) si greco-resariténa (neunita).

6. Spele administratiunii si ale tribunaleloru judecatoresci intru tóte ramurile loru si nu numai cu privire la tíer'a intréga, ci si cu privire la tóte partile ei singulare, cum si anumitu in tienuturile administrative sasesci, se se copere din vistieri'a statului in aceeasi mesura, in carea se intempla acésta cu privire la celelalte tieri ale imperiului pe catu timpu Transilvaniei se impunu contributiunile dupa principiile dupa care se impunu si in celelalte tieri austriace.

7. Poporimea romana in totalitatea sa se recunósca formalu de natiune regnicolara si in acea calitate are drepturi egale cu celelalte natiuni regnicolare. — Punerea in lucrare a principiulu statoritu aci trage in urm'a sa schiambarea sistemei vechi in dreptulu publicu alu Transilvaniei. Pentru ca aci nu mai e vorb'a singuru de recunoscerea egalitatii romaniloru in dreptulu publicu cá persóne particulare, ci intrebarea e mai virtosu, cá cu ce modu si in ce intindere se fia recunoscuta nationalitatea romanésca in sfer'a vietii politice.

Aci nu mai póte remané nici o indoiéla, cumca nationalitatea romana trebuie se ajunga la valóre politica intocma precum se intempla acésta cu privire la celelalte natiunahati intru intielesulu constitutionalu. Pe lunga acésta inse mai trebuie se se observe strinsu, ca prin acésta nu este ertatu a se periclitá drepturile celorlalte natiuni regnicolare si posiveritatea asecurata pentru unu desvoltamentu asemenea de liberu alu nationalitatii loru.

Deci tocmelile respeptive trebuie se se faca intr'unu modu, cá acelea se corespunda atatu „la cerintiele confesiuniloru, natiuniloru si staturiloru indreptatile de mai nainte, catu si la postulatele nationalitatiloru, confesiuniloru si claseloru care mai nainte fusesera lipsite de drepturile politice.“

Asia comisiunea judeca, cumca problem'a sa ar' fi cá se cumpanéscá unele cá acestea si se pregátéscá proiepte asupra lorú. Este inse preste putintia a deslega dí's'a problema numai cu privire la Sachsenland, din cauza ca romanii se afla locuindu mai preste tóta suprefaci'a tieréi, eara centru lorú de greutate ilu au afara din Sachsenland. De aceea onorabil'a universitate nationala anca va trebui se ia cestiunea in desbatere cu privintia la tiér'a intréga. Ce e dreptu, dens'a nu póte se pérda din vedere, ca conclusele ei se intindu numai preste o parte a tieréi; totusi acésta marginire a competintiei sale nu impedecca pertractarea cestiunii, pentruca on. universitate nationala in calitatea sa de corpu legislativu pentru o parte insemnatóre a tieréi anume pentru o natiune, carea dela primele inceputuri a le dreptului publicu transilvanu de acum s'a bucuratu de perfect'a egalitate de drepturi, cu privire la Sachsenland are nedisputatulu dreptu purcedetoru din ide'a a u t o n o m i e i m u n i c i p a l e de a emite concluse de o natura dreptiva, cá se faca proiepte si propuneri privitóre la tóta tiér'a, unu dreptu acést'a, ce curge din ide'a de natiune regnicolara.

Cumpanindu acésta stare a lucrului, comisiunea s'a si invoitu in acea parere, ca dens'a are se 'si marginéscá problem'a sa intru a trage numai linii fundamentale generale, dupa care cestiunea infiintarii practice a egalei indreptatiri nationale ar' fi a se considerá si deslegá cu privire la prea singularele referintie din Transilvani'a.

Deci comisiunea propune II. cá inclit'a universitate se binevoiéscá a face urmatorulu conclusu.

Considerandu, cumca inaltiarea poporimii romane Transilvane la starea de natiune politica (regnicolara, de statu) este o porunca a dreptatii;

considerandu ca nationalitatea politica trage in urm'a sa aducerea la valóre a elementului nationalu in viét'i'a politica;

considerandu, ca spre a restaurá si conservá drept'a cumpana politica intre natiunile politice ale Transilvaniei, pentru natiunea romanéscá trebuie se se asemne unu teritoriu separatú, pe carele dens'a se 'si aduca la valóre nationalitatea sa si se 'si administre afacerile proprii ea insasi cá independenta si autonóma;

considerandu, cumca acestu teritoriu pe acolo, pe unde natiunea romanéscá afara de majoritatea poporimii mai posiede si midulócele si alte conditiiuni

cerute spre a dá vietii de statu coloritulu nationalitatii sale, trebuie se se demarce (se ise traga mieduine) pe o suprafacia atata de intinsa, pe catu se se póta ajunge scopulu, fara cá celelalte natiuni regnicolare se fia nedreptatite in ale lorú postulate: Universitatea natiunii sasesci dechiara, ca este gat'a de a conlucrá pentru formarea de teritorii administrative nationale. Dens'a inse o face acést'a numai pe lunga neaperat'a conditiune, cá totuodata si cu aceeaasi ocasiune comunele sasesci, care nu stau in legamintea municipala a natiunii sasesci, se fia incorporate in aceeaasi. Eará pentru cá afacerea acést'a se fia bine priceputa si pusa in lucrare, universitatea statoréscé totuodata urmatórele principie, cá nisce puncte dreptive si conducátóre:

1. La demarcarea teritoriilor administrative nationale ar' fi se manecamu dela impartiel'a actuala a tiérei, se lucramu cu tóta crutiarea natiuniloru indreptatite pana acum, pe catu acea lucrare crutiátóre nu ar' abate dela scopu, cum si se respectamu proportiunile proprietatii de pamentu, cum si trebuintiele administratiunii intr'unu modu impaciutoru si cuviintiosu.

2. Nationalulu caracteru alu noualoru teritorii administrative politice ar' fi se se intinda preste tóte referintiele vietii publice de statu; aceeaasi inse ar' fi cá se se restringa la form'a dinafara, ear' asupra dreptului personalu nu ar' trebui se ecerce nici o iniriurintia. —

Dupa acestu principiu limb'a oficiósa din laintru pentru tóte ramurile administratiunii publice, pentru tribunalele judecatoresci si pentru legislatiunea municipala in tienuturile ungaro-secuiesci ar' trebui se fia cea magiara, in cele sasesci cea nemtiéscá si in cele romanesci limb'a romanéscá. Totusi cu privintia la aplecarea practica a acestoru limbi ar' fi se se satoréscá acelu principiu, cá comuneloru orasiene si celoru tierane de tóte nationalitatile si confesiunile Transilvâniei se le stea in voia a'si alege limb'a oficiósa pentru afacerile lorú comunale, eclestiastice si scolastice; mai departe, cá nimini se nu fia opritu de a se folosi in adunarile de comitate, cetatiane, comunale de ori-care din acelea limbi usitate in tiéra si a substerne intrensele petitiiuni catra auctoritatile publice, a caroru resolvire ar' trebui se urmeze in aceeaasi limba; in urma cá auctoritatile administrative politice si judecatoresci se emita si se

publice ordinatiuni si porunci de ori-ce natura, care sunt destinate deadreptulu pentru comune, in acea limba, carea este limb'a oficiósa in afacerile loru comunale.

3. Limb'a oficiósa a guvernului tíerei, a oficiolatoru, representatieloru si instituteloru ar' fi a se statori prin potestatea legislativa a tíerei; totusi aici anca ar' trebui se ajunga la putere acelu principiu, cá fiacarele se aiba dreptulu a se folosi in scrisu si in cuventu de un'a ori alt'a din limbele tíerei, si ca ordinatiunile, sentintiele judecatoresci si rezolutiunile se se dea auctoritatiloru subordonate si comuneloru in acea limba a tíerei, carea este limb'a loru gremiala oficiósa. Pana la intocmirea unei legi formale pentru regularea referintiei limbeloru patriei ar' fi a se pastrá limb'a oficiósa de pana acum, sustienenduse inse principiulu aici pronunsiatu.

Definitiv'a terminare a acestei cestiuni se póte ajunge numai pe calea legislativa; tocma pentru aceea inse ea va trebui se fia unulu din obiectele principale din cate se voru tractá in cea mai deaprópe dieta a Transilvaniei, mai virtosu ca aceea sta in legaminte cu prim'a propusetiune regéscá din acelea ce fusesera destinate a se lua in desbatere la diet'a ce era se se conchiame pe 4. Noembru 1861, si este prea de doritu, cá inaltulu gubernu se propuna corpului legislativu unu proieptu atientatoru a regula referintiele limbiloru.

Numai acésta impregiurare anca da celei mai deaprópe diete transilvane o nalta importantia. Acea importantia inse mai cresce tare, déca vomu considera, cumca in acésta dieta va trebui se vina la desbatere inca si cestiunea comunei representatiuni a imperiului. Deci intocmirea (organizarea) acestei diete este fara nici o indoiéla o intrebatune de viétia.

Cumca diet'a nu se póte compune si conchiama dupa artic. XI. alu legii din anulu 1791, despre acést'a nu incape nici o indoiéla, din cauza ca compusetiunea de mainainte constitutionalá a acestui corpu legislativu stá in legaminte strinsa mai virtosu cu privilegiile nobilimii, eara celelalte interese ale locuitoriloru tíerei séu nu éra reprezentate nici de cum, séu in o proportiune prea puçina indestulátore; preste acést'a dietei transilvane ei lipsescu cateva elemente esentiale, care pe cale constitutionalá nu se potu suplini.

Inre acestea impregiurari nu remane alt'a si

nu se póte in altu modu, de catu suveranulu diet'a cea mai de aprópe a Transilvaniei se o compuna pe calea ordonantie, eara acésta necesitate se si manifestase cu totu dreptulu in preanaltulu rescriptu, prin carele diet'a si fusesse conchiama pe 4. Noemb. 1861, care inse pana acum totu nu se mai aduná.

(Va urmá.)

DOCUMENTU SCOLASTECU.

Domnulu Georgiu Crainicu nobile de Urisinu de josu, pana in anulu trecutú c. r. supremu silvieriu si rationistu in Campeni, acum cu pensiuene in Clusiu, acelu barbatu zelosu alu natiunei romane, carele tóte intreprinderile literarie si filantropé natiunale cu mana largá le a ajutoratu, si le ajutama, pre cum prenumerandu pentru sene, si pentru altii*) tóte foliele publice, si scrierile scientifice romanesci, tiparite de orecate díeci de ani in patri'a nóstra, si procurandusi cate opuri literarie ia fostu cu putentia, tóte, si acele castigandule cu cea mai buna renduéla pentru bibliotec'a sa domestica; — asia si conferindu la tóte ocaziunile spre scopurile natiunale. Acestu barbatu, departandu se dela noi, cu cugetu, de a si cresce uniculu filiu, si unica fili'a sa, ne a lasatu unu suveniru, carele acum si in tóte véchurile se ne infaciosieze nóue si remasitieloru nóstre, caracterulu séu celu nobile si plinu de zelu si amóre catra romanime. Acelu suveniru e unu locu inaintea besericeloru romane in Auraria (Zlatna), carele 'lu a donatu in folosulu besericeloru si alu scólei romane, despre ceea ce mai bine ne va informa testulu documentului insusi, carele in duplicatu se afla depusu in arhivele ambeloru beserice romanesci donate. Eata urmedia documentulu insusi:

Contractu de dotatiune si obligatoriu.

Inre subscrisii Georgiu Crainicu, nobile de Alsó-Oroszi, c. r. rationistu dominale in Campeni si muliereá sa Dómna Iuliana Prech, ca donanti (daruitori) de una parte si inre reprezentantii besericeloru romanesci din Zlatna, acelei unite, Gregoriu Mihali parochu si protopopu, apoi Georgiu Vissa si Georgiu Marcu curatori besericesci, si eara acelei

*) Redactiunea cea mai de inainte a Gazetei de Transilvania, 'si va fi aducundu a minte despre acésta Ref. (Ba si dela 1850 incóce face totu asia. R.)

greco-resariten: Georgiu Damianu parochu, pre cum si Ioane Iancu si Georgiu Rosca, primari curatori de alta parte, se incheia urmatoriulu contractu de donatiune si respective obligatoriu; adeva

1. Io Georgiu Crainicu cu mulierea mea Iuliana, avendu unu locu de casa in Zlatna, inaintea besericeii romane-unite, invecinatu dela resaritu cu fondulu propriu alu parochului si protopopului locale Gregoriu Mihali, eara dela amediadi cu calea publica, apoi dela apusu si média-nópte cu calea besericiloru romanesci, acelu locu 'lu donamu pentru totu-déuna si neschimbaveru, si cu acestu contractu 'lu transpunemu in proprietatea ambeloru beserice romanesci din Zlatna, dinpreuna cu tóte charteele, séu actele, cu cari io donantele mi amu apropiatu si amu tienutu locul desemnatu mai susu, cari acte au se se conserve in archivulu besericeii romane-unite in Zlatna.

2. Acésta donatiune o facemu, seu o legamu de acea conditiune, ca dupace si ar' talia din locu catra calea besericeloru pre atata, catu se va pofti, pentru regularea amesurata si esthetica acelei cali, spre comoda suire la ambele beserice romanesci, eara catra fondulu vecinului Gregoriu Mihali, cornulu acela, carele ei strimtoresce fondulu lui, si prin carea taliare ambele fonduri se si capete simetria cuvinita, — comunele díseloru beserice romanesci, locul donatu se fia oblegate alu intrebuintia numai in folosulu scólei romanesci in Zlatna, ori edificandu scóla pre elu, si cu cele debuintióse, séu standule in putentia, si vedindu-lise mai cu scopu a redica scóla aiurea, se fia indetorate, séu prin redicarea vr'unui edificiu fructificatoriu scólei, séu intr'altu modu, dara totusi numai pentru scól'a romanésca din Zlatna alu folosi. —

3. La intemplare, candu ori din cari cause, de cari se ferésca Dumnedieu, nu ar' fi liertatu precitateloru comune besericesci a infientia una scóla romanésca comuna ambeloru sale confesiuni, si ar' fi astrense a si face scóle separate confesionali, beseric'a unita aflanduse lipsita de fondu, si de edificiu scolare, se indreptatiesce prin acésta a si redica scóla, unde ei va placé pre acelu fondu, cealalta diumetate a fondului remanendu pentru comun'a besericésca greco-resariténa, carea totusi contingentele séu de locu in folosulu scólei sale, in acelu modu are alu folosi, carele se nu fia spre conturbarea scólei estante.

Escanduse diferentia intre confesiunile respective in privinti'a folosului séu administrarei venituriloru fondului daruitu, voru fi indreptatite ambele comune besericesci din senulu loru a alege cate doi arbitrii, si la olalta unu presedente comunu, eara de cumva in alegerea acésta nu s'ar' puté involi, atunci va alege fiacare comuna besericésca cate unulu pentru a fi presedente, si dintre acesti doi individi va se fia acela presedente alu forului deliberativu, pe carele, prin tragere de sórte, va deveni acésta deregatoria; — de sene intielegunduse, ca decisiunile acestui foru arbitrativ numai de catu voru pasi in valóre de dreptu, eschidiendu totu felulu de remediu, adeva recursu, si apelatiune. —

Veniturele din comun'a investitura a fondului donatu se voru imparti in doue egali parti, si socotelele anuale despre intrebuintiarea loru se voru substerne cu finea fiacarui anu spre revisiune finale respectivului consistoriu, cá suprema directiune a instituteloru scolari, ale carui hotariri la tempulu de lipsa se se efeptuedie pe calea politica.

4. Ne tienemu noue, fililoru si nepotiloru nostri, cá donanti, dreptu, cá in tempulu venitoriu aflanduse, ca mentionatulu locu, donatu in folosulu scólei, séu alu scóleloru romanesci in Zlatna, nu se folosesce intregu ori in parte spre scopulu desemnatu in puntulu precedente, atunci acelu fondu intregu ori in parte, dupa cum s'aru afla intrebuintiatu in contra predechiaratei voliei nóstre, se 'lu putemu fora de nece unu procesu ori contradicere, ci numai cu fapta alu recuprinde dela comunele, séu respective dela comun'a, calcatória de prefiptele conditiuni, cu totu ce ar' fi superedificatu pre elu, si fora de nece una desdau-nare; si a despune despre elu mai incolo, cá despre una proprietate libera.

Aceste conditiuni cá obligatorie le accepta subscrisii reprezentanti ai besericeloru si pentru urmatorii in oficiale sale.

Spre imputerirea si eternarea donatiunei premise, s'a datu acestu contractu, si respective obligatiune in trei esemplare pentru partea donante, si pentru ambele beserice romanesci in Zlatna, roboranduse cu subscrisurile si sigilele donantelui, si alu besericeloru donate. Zlatna in anulu Domnului un'a

milie; optu cente, siesedieci si unulu, diua St. martiru Georgiu (23. Aprile) intru vecinica memoria.

(L. S.) Georgiu Crainicu, m. p.
nobile de Urisinu de josu,
c. r. supremu silvieriu si rationistu
in Campeni.

Iulia de Crainicu, m. p.
nascuta Prech.

Representantii besericeii romane-unite
(L. S.) Gregoriu Mihali, m. p.
par. si protop. r. un.

Georgiu Marcu, (curatori be-
Georgiu Visa, (sericesci.

Representantii besericeii greco-resaritene
(L. S.) Georgiu Damianu, m. p.
par. greco-resaritu.

Ioane Iancu, (prim. curatori
Georgiu Rosca, (besericesci.

Dea bunulu D-dieu, cá intentiunea cea saluti-
fera a domnului donante se o vedemu prefacuta in
realitate si din partea donatariloru, si se afe si pe
airea imitatori catu de multi, si de liberali!!!

M.

Cuventarea Domnului Romanu.
(Vedi Gaz. Nr. 10.)

Dupa cum a descoperitu junele vorbitoru isto-
ria ni'e martora, ca strabunii popóreloru acestui pa-
mentu au facutu legatura intre sene, si asia au sus-
tientu patri'a comuna; deci concordiei si solidari-
tatei popóreloru potemu multiami si acea, ca cu tempu
romanulu de sub sclavia, sub carea ajunsese prin
tempii vitregi, cá unulu carele au avutu sentiulu drep-
tatei, a fostu credintiosu dinastiei, si estmodu a statu
pe terenu legale, a devenitu la libertatea dorita. —
Dee D-dieu cá acesta invoie'la si concordia fratiésca
si de aci se sustee intre popórele acestei patrii.

Ce se tiene de mine, eu nu me pociu lauda, ca
asiu avé fapte pentru patria si natiune cá se merite
o astfelu de ovatiune; — ca-ci eu, domniloru, n'am
potutu avé unu campu de activitate, inse am avutu
anima si intentiune buna, apoi si unulu carele are
aceste inea a ajunsu la diumetatea calei. Deci Do-

mniloru, déca ati gasitu ceva de imitatu in mine, a-
tuncea eu si acea trebuie se multiemescu acestei pro-
vincie, unde m'amu crescutu; aici amu capatatu ta-
lentulu dela mum'a natura, deci a fostu cu dreptulu
cá din acela se redau semnu de recunoscintia tribu-
tulu recerutu . . .

In ajunulu departarei mele din acestu giuru
placutu, trebuie se ve descoperiu domniloru, ea eu in
mediuloculu cetatieniloru dintre cari fórte multi vedu
aicea adunati, amu petrecutu multe díle fericite, pen-
tru acea totudeauna cu dulcétia mi voiu aduce amin-
te de tóte aceste. Ve rogu cá si Domni'a vóstra se me
coprindetu in anim'a cea buna a Domniloru vóstre. —

Multieminduve pentru sentirile cele fratiesci ve
poftescu cá si D-vóstra se aveti acea bucuria in fi
Domniloru vóstre, carea o descoperiti astadi catra
barbatii romani — si se ne convenimu earesi cu
vóia buna si sentiri fratiesci. —

(Din eroarea culegatoriului a remasu afara Cu-
ventarea D. Vasiu, care va urma in Nr. viitoriu.)

Fondulu sincaianu,

continuare la Nr. 38 alu Fóia din 1861.

Prin D. jude cercualu din Ciacova Petru Ratiu
au mai incursu urmatórele contribuii maritimóse:
DD. Petru Ratiu, jude cercualu in Cacova 5 fl.,
Michailu Popoviciu, juratu cercualu in Cacova 5 fl.,
Timoteu Miclea, notariu comunalu in Cacova 3 fl.,
Nicolau Moldovanu, notariu comunalu in Comoriste 5
fl., Constantinu Cherdu, notariu com. in Greovatiu 2
fl., Nicolae Braia, antiste com. in Tievaniu mare 5 fl.
25 cr., Traila Manciu, ant. com. in Foroticu 2 fl.,
Iancu Pasulea, ant. com. in Comoriste 2 fl., Ion Stoia,
ant. com. in Greovatiu 2 fl., Paun Fara, ant. com. in
Brosteni 2 fl., Darie Ittu, ant. com. in Agadicu 2 fl.,
Nicolae Diuca, ant. com. in Tievaniu micu 3 fl., A-
chimu Petrica, ant. com. in Chernecea 2 fl., Paun
Cimponeriu, ant. com. in Ciacova 3 fl., Darie Cocora,
ant. com. in Ciudanovetiu 2 fl., Gruia Ioanu, ant. com.
in Maidanu 2 fl., Toma Tilca, ant. com., littinu 2 fl.,
Trifu Petrica, juratu com. in Chernecea 1 fl., Miu
Toma, juratu com. Tievaniu micu 1 fl., Iancu Calare,
juratu com. in Comoriste 1 fl. Sum'a totala 52 fl.
25 cr. v. a.

Prin D. Orestes Renney de Herszény, practicant
de conceptu si translatoru de limba romana la gu-
bernulu Bucovinei au incursu din Bucovina urmatórele
contribuiri cu datu 7. Novemb. 1861 :

DD. Ioane Reus c. r. oficialu la guvernulu 2 fl.,
Grigorie Popescu, parochu in Margine 2 fl., Corneliu
Tarnoviecki, par. adm. 1 fl., Titus Turturianu, teologu
absolutu 2 fl., Nicolai Sbierea, teologu 2 fl., Georgiu Mi-
ronovici, teologu 2 fl. 30 cr., Cristoforu Iliuti, teol.
1 fl., Teodosu Iliuti, teologu 1 fl., Alecsandru Plesca,
teologu 1 fl. 15 cr., Dimitrie Gallin, teologu 1 fl.,
Ioane Gramatovici, teologu 1 fl., Leo Popescu, juristu
absolutu 1 fl., Vladimiru Renney, studinte VI. cl. gimn.
1 fl. 5 cr., Agripina Renney 1 fl., Samuelu Isopescu,
stud. I. cl. gim. 1 fl., Leo Popescu, teologu 1 fl., si
suprascrisulu 10 fl. Sum'a totala 31 fl. 50 cr. v. a.

Din Nr. 38 alu Foi capitalulu publicatu e :
6069 fl. 51 cr., 41 galbini, 6 doideceri, sf. si 290 fl.
in oblig. de statu ; cu cei publicati acum facu 6153 fl.
26 cr. m. a. si cei specificati. (Va urmá.)

24. Ianuariu 1862.

Salutare, di frumósa ! Di sublima, salutare !
Te astépta toti Romanii cu o mare nerabdare !
Anunci-tu patriei mele glorie si fericiri ?
Séu dereptiuni amare si alte nuoi nenorociri ?
Ori si cum, Romanii astadi te saluta cu placere,
Cá p'o di de mentuire, cá p'o di de inviere.
Caci Unirea tíerei mele, concepta de Atian,
S' unu minutu infintiata de Mihaiu si de Stefanu,
Caci Unirea, Visulu d'auru alu atatoru mari eroi,
Ce-a costatu gérle de sange, lacrimi, sudori si nevoi,
Astadi se realisédia !

Dar' de ce popululu óre
Este tristu, e melancholicu, intr'o di asia de mare ?
Caci la orizontu departe negrii nuori se gramadescu ;
Caci strigoi cu ochi de sange coló 'n umbra reu
renjescu ;
Caci unu stolu de negre paseri susu in aeru s'au
vediatu,
Si chiar' sórele s'ascunde, si trei stele au cadiatu ...

Popululu, care de seculi geme sub jugu de tirani,
Si a carui trista sórta trista fú s' acesti trei ani,
La aceste triste semne, popululu se intristédia,
Si isi blastema ursita, care ilu persecutédia.

Inse, éca, susu pe ceruri in lumina se arata ! . .
Si lumina se preface o Vestala 'n albe tóta :
Fruntea ei este inchisa de nemuritóre flori,
Si d'asupra'i siepte stele strelucescu cá nisee sori ;
Iar' d'asupra astoru stele falfeie unu curcubeu,
Semnulu sacru de sperantia, esiarpa lui Dumnedieu.

Este geniulu Romaniei ce in díle de dureri
Se arata astui populu, cá sa'i dea dulci mangeieri !

„Nu te intrista, elu díce, o tu, populu de martiri :
Caci scapatu vei fi indata de ori ce nenorociri . . .
Este ultima 'ncercare, este nuorulu trecutoru ;
Si apoi sórele dreptatii va luci stralucitoru.
P' intre valuri spumegande barc'a ta s'a stracuratu ;
Eat-o adi la portu ajunsa, gloria celui inaltu !
Patri'a e nemuritóre ; iar' tiranii, ei toti pieru :
Caci progresulu e mai tare de catu ori ce jugu de
feru.

„La hotarele Europei, sentinela asiedíata
De chiaru man'a provedintiei, patri'a ta e chiamata
A incepe lupta mare intre crud'a tirania
Si divin'a libertate. Fii dar' demna, Romania,
De strabunii tei eroici, ce cu sange aparara
Drepturile tale sacre : ei Europ'a o salvara
De torentele barbare, de Tatari, de Hunni, Vandali,
Si in seculii din urma, de Osmani si de Muscali.

Te prepara, fiea Romei ! Trombit'a a resunatu :
Si cocosiulu libertatii de trei ori adá a cantatu.“

Ear' imaginea divina se ascunse intr'unu nuoru.
Vivat u Romania'a, una ! a strigatu bravulu
poporu.

Aricescu.